

Péter szolgálata

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Apostolok cselekedetei 9:32-43; 10:9-16; 11:1-26; 12:1-18; Efezus 2:11-19

„Péter pedig megnyitván száját, monda: Bizonytal látom, hogy nem személyválogató az Isten; Hanem minden nemzetben kedves őelőtte, aki őt féli és igazságot cselekszik” (ApCsel 10:34-35).

Miután Pál Tarzuszba utazott, ismét Péter lett a főszereplő Lukácsnak a keresztény egyház korai napjairól szóló elbeszélésében. Pétert amolyan vándor szolgálatban mutatja be Júdea és a környező régiók területén. *Az apostolok cselekedetei* két rövid csodatörténetet mond el, Éneász meggyógyítását és Tábita (Dorkász) feltámasztását, ezeket pedig Kornéliusz története követi a 10. fejezetben.

A pogányok megtérése volt a legvitatottabb kérdés az apostoli egyházban. Bár a Kornéliusz megkeresztelkedését követő megbeszélések távolról sem oldottak meg minden nehézséget, a Szentléleknek a pünkösdre emlékeztető kiadása segített Pétert és a jeruzsálemi testvéreket meggyőzni, hogy az evangélium áldásai nem korlátozódtak csupán a zsidókra. Eközben az antiókhiai gyülekezet is a pogányok felé kezdett elmozdulni.

Az e heti tanulmányunk újabb, rövid – ekkor éppen Heródes király idejében történt – üldözésről szól, és arról, hogy ez milyen hatással volt az apostolokra, akik megmaradtak a Pál által vezetett üldözés idején.

LIDDÁBAN ÉS JOPPÉBAN

Péter éppen Júdea tengerparti vidékén látogatta meg a keresztény közösségeket. A célja valószínűleg a hitbéli tanítás volt (ApCsel 2:42), Isten viszont nagy erővel felhasználta, hogy csodákat vigyen végbe, úgy, mint maga Jézus is tette egykor.

Olvassuk el ApCsel 9:32-35 szakaszát! Milyen hasonlóságokat fedezünk fel Jézusnak Lk 5:17-26 részében található csodatétele és Éneász meggyógyítása között?

A beszámoló rövidege ellenére ez a csoda is arra a jól ismert esetre emlékeztet, amikor Jézus meggyógyította a kapernaumi gutaütöttet (Lk 5:17-26). Még az ágyra vonatkozó részlet is hasonlít. Ami pedig ennél is fontosabb, az az, hogy milyen hatása lett Éneász meggyógyításának nem csupán Liddában, hanem Sárón tengerparti síkságán is. Sokan az Úrhoz fordultak, miután személyesen meggyőződtek a csoda valóságáról.

Olvassuk el ApCsel 9:36-43 verseit! Tekintsük át Tábita feltámadásának a történetét! Miért volt ő olyan különleges?

Tábita – arámul azt jelenti, hogy „zerge” –, aki görög nevén Dorcas, hívó nő volt, akit a szomszédságában nagyon szerettek a keresztényi jótékonyága miatt. Az ő feltámadásának a története is párhuzamba állítható Jézus egyik csodatételével, Jairus lányának feltámasztásával (Lk 8:41-42, 49-56), aminek Péter a szemtanúja volt. Jézus példáját követve az apostol megkért mindenkit, hogy hagyják el a szobát (lásd Mk 5:40), majd letérdelt és imádkozott, azután pedig szólt a halott nőnek: „*Tábita, kelj fel!*” (ApCsel 9:40, RÚF!)

Az apostolok számos csodát tettek. Ugyanakkor ezek valójában Isten tettei voltak, amelyeket az apostolok által hajtott végre (ApCsel 5:12). A jézusi csodákkal való hasonlóságoknak talán emlékeztetniük kellett az egyházat, beleértve minket is ma: nem annyira az számít, ki az eszköz, hanem hogy mennyire hajlandó átadni magát Istennek (lásd Jn 14:12). Nagy dolgok történhetnek, ha teljesen engedjük Istennek, hogy az evangélium érdekében felhasználjon bennünket! Péter feltámasztotta Tábitát, ráadásul a csodatétel miatt sokan megtértek Joppéban (ApCsel 9:42).

Vannak, akik azt gondolják, hogy hinnének, ha látnának egy valódi csodát, mint ami itt is történt. Bár időnként a csodák egyeseket valóban hitre vezettek, a Biblia tele van olyan történetekkel, amikor csodák szemtanúi nem hittek. Tehát mire alapozzuk a hitünket?

KORNÉLIUSZ OTTHONÁBAN

Péter Joppében egy bizonyos Simonnál szállt meg, aki foglalkozása szerint tímár volt (ApCsel 9:43). Eközben Cézáreában, Joppétól úgy 40 kilométerre élt egy római százados, kinek neve Kornéliusz volt. A háza népével együtt Istent hűségesen tisztelte, bár hivatalosan még nem tértek át a judaizmusra, azaz Kornéliusz még mindig körülmetéletlen pogány volt. Isten egy látomást adott neki, amiben utasította, hogy küldjön követeket Joppéba és hívja meg magához Pétert (ApCsel 10:1-8).

Olvassuk el ApCsel 10:9-16, 28 és 34-35 verseit! Mit látott Péter? Hogyan értelmezte a látottakat?

Fontos tudnunk, hogy Péter látomása nem az ételről szólt, hanem az emberekről. Igen, dél körül lehetett, Péter pedig éhes volt, és a hang azt mondta neki, hogy öljön és egyen. Isten arra használta fel ezt a látomást, hogy megtanítsa Péternek: az evangélium befogadó jellegű, és nem a tiszta és tisztátalan állatok közötti különbségtételt akarta megszüntetni.

A látomásnak az volt a kifejezett célja, hogy megtörje Péter pogányokkal szembeni ellenállását. Az apostol úgy tartotta, hogyha elmenne Kornéliusz házába, egy közösségbe lépne vele, akkor tisztátalanná tenné magát és nem imádkozhatná Istent a templomban, nem járulhatna az Ő színe elé. Az I. században Júdeában és a környékén élő zsidók nem léptek kapcsolatba körülmetéletlen pogányokkal.

A gond a korabeli teológiai felfogással volt, ami kirekesztette a pogányokat Izrael közösségéből, bár ez a nézet Izrael nemzeti léte céljának elferdítése volt, hiszen az egész világra el kellett volna vinniük az igaz Isten ismeretét.

Mivel a körülmetélést tekintették az ábrahámi szövetség jelének, a körülmetéletlen pogányokat kirekesztették és megvetéssel bántak velük. Nem részesülhettek a szövetség áldásaiban, hacsak el nem fogadták a körülmetélést és zsidókká nem váltak. Az ilyen felfogás viszont összeegyeztethetetlen Jézus halálának egyetemes jellegével, amit a korai hívők idővel megértettek.

Olvassuk el Tit 2:11, Gal 3:26-28 és Ef 2:11-19 verseit! Mit tanítanak ezek a szövegek az evangélium üzenetének egyetemességéről? Ezek szerint miért helytelen keresztényként a nemzeti hovatartozás miatt előítéllettel viseltetni bármilyen csoporttal szemben?

A SZENTLÉLEK AJÁNDÉKA

ApCsel 10:44-48 szakasza megmutatja a korai egyház történetének egyik legfontosabb pillanatát. Először hirdette egy apostol az evangéliumot körülmetéletlen pogányoknak. A görögül beszélő hívőkkel ellentétben az apostolok és a többi júdeai hívő nem állt készen rá, hogy a pogányokat befogadják az egyházba. Mivel Jézus Izrael Messiása volt, ezért úgy gondolták, hogy az evangéliumot csak a közel és távol élő zsidóknak kell elmondani, a pogányokat pedig először a judaizmusra kell áttéríteni, majd azután fogadták volna be őket a hívők közösségébe. Más szóval a pogányok úgy lehettek volna keresztények, ha előbb zsidók lesznek. Ennek a gondolkozásnak kellett először megváltoznia a korai zsidó hívők között.

A nyelveken szólás ajándéka, amit Kornéliusz és a háza népe megkapott, egyértelmű, látható jele lett annak, hogy ez a felfogás téves. Istennek nincsenek kedvencei, előtte egyenlő szinten állnak mind a zsidók, mind a pogányok.

Olvassuk el ApCsel 11:1-18 részét! Hogyan reagált a jeruzsálemi gyülekezet Péter cézáreai tapasztalatára?

A jeruzsálemi hívők azért bírálták Pétert a pogányokkal szembeni, hosszú ideje fennálló zsidó előítélet miatt, mert együtt evett a körülmetéletlenekkel. Úgy tűnik, fontosabbnak látták a zsidó ceremóniális aggályokat, mint Kornéliusz és családja megtérését. Talán attól tartottak, hogy ha az egyház elszakadna ezektől a szokásoktól, az Izrael hitének megtagadását jelentené. Kiesenének Isten kegyéből és kitennék magukat is azoknak a vádaknak – a zsidók részéről –, amelyek István halálához vezettek.

„A munkának teljesen új korszaka jött el, amit Krisztus egyháza kezdett meg. Az ajtó, melyet a megtért zsidók a pogányok előtt bezártak, most kitártult. Az evangéliumot elfogadó pogányokat egyenrangúnak kellett tekinteni a zsidó tanítványokkal, a körülmetélkedés rítusának szükséges megtartása nélkül” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 91. o.).

Hasonlóan ahhoz, ami pünkösdkor történt, ekkor is addig számukra ismeretlen, de nem eksztatikus vagy mennyei nyelveken szólaltak meg a történet szereplői. A cél viszont itt más volt: míg az apostolok esetében az ajándék az egyház világmisszióját szolgálta, Kornéliusz számára annak megerősítése volt, hogy Isten kegyelme a pogányok között is munkálkodik.

AZ ANTIÓKHIAI GYÜLEKEZET

Kornéliusz megtérésén fellelkessedve Lukács felfüggeszti Péter szolgálatairól szóló beszámolóját, hogy bemutassa az evangélium terjedésének kezdetét a pogányok között.

Olvassuk el ApCsel 11:19-26 verseit! Mi történt, amikor jeruzsálemi menekültek érkeztek Antiókhiaiba?

Az apostolok cselekedetei 11. fejezetének ez a részlete visszautal a 8. fejezetre, a páli üldözésre. Tehát míg az előbbi fejlemények Júdeaiban és másutt zajlottak, addig többen a hellenista hívők közül, akiknek el kellett hagyniuk Jeruzsálemet, Júdea határain túl hirdették az evangéliumot.

Lukács külön figyelmet szentel a szíriai Antiókhia nagy városának, ahol a menekültek zsidóknak és görögöknek prédikáltak, akik közül sokan elfogadták a hitet. Jézusnak az ApCsel 1:8 versében lejegyzett rendelkezését éppen ezek a hellenista zsidó keresztények teljesítették. Ők lettek a pogány misszió valódi alapítói.

Az egyház antiókhiai sikere miatt a jeruzsálemi apostolok úgy döntöttek, hogy elküldik Barnabást a helyzet felmérésére. Mivel Barnabás felismerte az evangélium előrehaladásának nagy lehetőségét, tarsuszba küldött Pálért, mert úgy érezte, hogy ő erőteljes segítség lehet.

Barnabásnak igaza volt. Abban az évben, amikor Pállal együtt dolgoztak, nagy, főként pogányokból álló tömegek hallhatták meg az evangéliumot. Olyan lelkesedéssel beszéltek Jézus Krisztusról, ami miatt elsőként nevezték az ottani hívőket „keresztényeknek” (ApCsel 11:26, EFO). Arra utalhat az, hogy keresztényeknek „nevezték” őket, hogy az egyház körein kívül állók adták nekik ezt a nevet, talán gúnyolódva, míg a hívők inkább „atyafiakként” (ApCsel 1:16), „tanítványok”-ként (ApCsel 6:1) vagy „szentekként” (ApCsel 9:13) utaltak magukra.

Az apostolok cselekedetei megírásának idejére a „keresztények” szó általános megjelölés lett (ApCsel 26:28), és úgy tűnik, hogy Lukács is helyesli ezt. A „keresztény” azt jelenti, hogy Krisztus követője vagy Krisztusban hívő.

Mit jelent ma a számunkra az, hogy „keresztények” vagyunk? Mitől lesz az életünk valóban keresztényi? Vagyis mennyiben különbözik a nem keresztényekétől az igazán fontos kérdésekben?

HERÓDES ÜLDÖZÉSE

Ismét Júdea felé fordulva arról olvassuk a beszámolót, hogy Heródes király kivégeztette Jakabot, János testvérét, Zebedeus fiát (Mk 1:19). Ugyanezt akarta tenni Péterrel is.

Olvassuk el ApCsel 12:1-4 szakaszát! Mit tudunk meg belőle a korai egyház előtt álló kihívásokról?

Az itt említett Heródes király nagy Heródes unokája, I. Agrippa volt (Mt 2:1), aki Kr. u. 40-44 között uralkodott Júdeában. Vallásosságának jeleivel nagy népszerűséget szerzett zsidó alattvalói körében, különösen a farizeusok között. Tökéletesen illik az egyéb forrásokból szerzett ismereteinkhez az, hogy a zsidók kegyét néhány apostol megtámadásával próbálta elnyerni.

Jakab kivégzése szépen illett Agrippa programtervébe, ezért Péter kivégzését is tervezni kezdte. Pétert letartóztatták és négy, egyenként négy fős katonai osztagot rendeltek ki mellé, az éjszakai négy őrség alatt pedig egy-egy osztag vigyázott rá. Biztosan azért volt ilyen nagyfokú az elővigyázatosság, ami nem sokkal korábban Péterrel (és Jánossal) történt (ApCsel 5:17-20).

Olvassuk el ApCsel 12:5-18 részét! Mi történt válaszként a hívők imájára?

Pétert csodálatos módon ismét kiszabadította egy angyal az az előtti éjszakán, amikor Agrippa ki akarta hallgatni, majd kivégeztette volna.

Ezután Agrippa Cézareában bekövetkezett halálának történetét olvashatjuk (ApCsel 12:20-23). Egyesek találgatták, hogy mi lehetett a halála oka (hashártyagyulladás, gyomorfekély, akár mérge). Lukács azonban egyértelműen kijelenti, hogy a király Isten ítélete következtében halt meg.

Jakab meghalt, Péter megszabadult, Heródest pedig isteni ítélet sújtotta. Egyes esetekben az igazság győz, máskor azonban nem úgy tűnik. Ezek szerint miért nem tudjuk meg most minden kérdésünkre a választ? Miért kell hittel fogadni azokat a dolgokat, amelyeket most nem értünk?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Az *apostolok cselekedetei* 10. fejezetében a mennyei angyalok szolgálatának egy másik esetét látjuk, amelynek eredménye Kornéliusz és háza népének megtérése lett. Olvassuk ezeket a fejezeteket [8-10.], megkülönböztetett figyelmet szentelve nekik! Azt látjuk itt, hogy a menny sokkal közelebb van az emberek mentésével foglalatoskodó keresztényekhez, mint azt sokan gondolják. Meg kell azt is tanulnunk mindebből, hogyan viszonyul Isten minden emberhez! Úgy kell bánunk embertársainkkal, mint az Úr földi munkája beteljesítésének eszközeivel” (Ellen G. White megjegyzései, *The SDA Bible Commentary*. 6. köt., 1059. o.)!

„Amikor az egyház imádkozik, Isten ügye előrehalad, az ellenségei pedig semmivé lesznek, még akkor is, ha az egyház sem mentesül a szenvedések és a mártíromság alól. Lukácsnak az evangélium győzelmébe vetett hite teljes mértékben reális. Felismeri, hogy bár Isten Igéje nincs láncra verve, a szolgálóinak akár szenvedniük is kell és meg is köthetnek őket” (I. Howard Marshall: *The Acts of the Apostles*. Grand Rapids, 1980, Eerdmans, 206-207. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Kornéliuszról ezt a leírást találjuk: „*Egész háza népével együtt kegyes és istenfélő ember volt, aki sok alamizsnát osztogatott a népnek, és szüntelen könyörgött Istenhez*” (ApCsel 10:2, RÚF). Egyértelmű, hogy Isten Lelke már jóval a Péterrel való találkozása előtt munkálkodott benne. Lehetséges, hogy Isten a napi áhítatai idején tudta elérni őt az evangélium üzenetével?
2. Térjünk vissza a hétfői rész utolsó kérdéséhez! Milyen nemzetiségi feszültséget gerjeszt adott kulturális, társadalmi és politikai közegünk, amiben a keresztényeknek nem szabadna részt venniük? Más szóval, hogyan emelkedhetnek felül a keresztények a kultúrájukon és a háttérükön, amikor arra van szükség?
3. A károk mellett a páli üldözésnek lettek jó hatásai is: az Antiókiába érkező menekültek prédikálni kezdtek mind a zsidóknak, mind a görögöknek. Beszéljünk a csoportban olyan egyéni fájdalmainkról és szenvedéseinkről, amelyekből Isten áldást hozott ki!
4. Jakab volt Jézus egyik legközelebbi tanítványa (Mk 5:37; 9:2; 14:33). Mégis ő lett az első a tizenkét tanítvány közül, akinek mártírhálált kellett halnia. Még milyen eseteket találunk a Bibliában arra, hogy hűséges emberek igazságtalanul szenvedtek? A szenvedés kérdését illetően milyen tanulságokat vonhatunk le ezekből magunkra nézve?

C. F. MEYER:

BŐSÉG

Mintegy álomban szólt a Lélek nékem:
Figyelj!... Az ég fényfelleg keretében
láttam az Urat, a kenyeret törte...
A Tizenkettő ott állott előtte,
s adta tovább. De az Úr messzebb látott,
s hívta szánva az egész világot.

A Lélek szólt: Figyelj ... Leng ruhák vászna.
A kenyér terjed. Halkan zeng hozsánna
Ezer kéz mozdul, terüljasztal táru.
Ezrek esznek Jézus asztaláru...
De távol, távol, ködös alkonyatban
gondverten ülnek sokan még, hívatlan.

A Lélek szólt: Figyelj!... A fénylő kében
mérhetetlen bőség, amerre csak nézem.
Életforrások gazdagon fakadnak,
hever a földön tenger kéve, asztag.
Ó, milyen bőség! Bűn kívánni többet!
Hol Jézus oszt, senki sem szűkölködhet!
(Fordította: *Kovács Imre*)